

Θρησκευτικά: εκπαιδευτικό σενάριο Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως

Δέσποινα Λυκουροπούλου
Δασκάλα
desplyk80@gmail.com

Περίληψη

Σύμφωνα με τα Προγράμματα Σπουδών 'Εκπαιδευτικό Σενάριο' είναι μια διδακτική πρόταση η οποία περιγράφεται με μια συγκεκριμένη δομή. Με βάση τη δομή αυτή το Εκπαιδευτικό Σενάριο «Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως» αναφέρεται στην Ε' τάξη Δημοτικού, εμπλέκει τα μαθησιακά αντικείμενα Θρησκευτικών, Ιστορίας, Γλώσσας, Εικαστικών, Μουσικής, συμφωνεί με τα αντίστοιχα Προγράμματα Σπουδών, διαρκεί έξι ώρες με δυνατότητα επέκτασης, μεθοδολογικά απαιτεί ομαδοσυνεργατική εργασία μαθητών σε τέσσερις ομάδες εργασίας και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων αφενός εισαγάγει τους μαθητές στην «Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως» ως θέμα εργασίας, και αφετέρου, οργανώνει στις ομάδες εργασίας μαθητών δραστηριότητες που κάνοντας και με τη βοήθεια των ΤΠΕ, θα παρουσιαστούν στην τάξη και θα ανατροφοδοτηθούν. Σκοπό έχει αφενός γνωστικά να γνωρίσουν οι μαθητές τον Ναό Αγίας Σοφίας Κωνσταντινούπολης για τον οποίο αφιερώνουν ενότητες τα βιβλία Θρησκευτικών και Ιστορίας, και αφετέρου συναισθηματικά και κοινωνικά, να χαρούν από τη διαδικασία της συνεργασίας, την ανακάλυψη της γνώσης, την χρήση ηλεκτρονικών μέσων, τη σύνθεση και παρουσίαση των εργασιών τους.

Λέξεις κλειδιά: Θρησκευτικά, Εκπαιδευτικό σενάριο

A. Εισαγωγή

Ένα εκπαιδευτικό σενάριο (*educational scenario*) περιγράφεται ως ένα μαθησιακό πλαίσιο με εστιασμένα γνωστικά αντικείμενα, συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, παιδαγωγικές αρχές και δράσεις, με αξιοποιούμενα εκπαιδευτικά λογισμικά, το οποίο υλοποιείται μέσα από σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (*educational activities*). Ένα εκπαιδευτικό σενάριο για το μάθημα των Θρησκευτικών ή της Ιστορίας προσεγγίζει γνωστικά τα μαθήματα αφενός ως προς την δόμηση κύριων θρησκευτικών - ιστορικών εννοιών με την βοήθεια των ΤΠΕ και αφετέρου, ως προς την ανάπτυξη της χρήσης των ΤΠΕ, σε σημεία που ο συμβατικός τρόπος μάθησης υστερεί, όπως στην πολλαπλή και εναλλακτική αναπαράσταση πληροφοριών ή ιδεών, στη δυνατότητα άντλησης, επεξεργασίας, πολυτροπικής παρουσίασης τους (Μπάλκιζας, 2008: 1).

Σε σχέση με τις παιδαγωγικές θεωρίες στο πλαίσιο των σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων το Εκπαιδευτικό σενάριο έχει επηρεαστεί από τη θεωρία του εποικοδομητισμού (Βασιλόπουλος, 2008: 93-115). Στηρίζεται στην ενεργητική μάθηση μέσω δραστηριοτήτων, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων με ποικίλα εργαλεία ΤΠΕ (αναλυτική σκέψη, συνθετική ικανότητα, μοντελοποίηση-παρουσίαση λύσεων, δημιουργικότητα, καινοτομία). Αξιοποιεί τις προϋπάρχουσες γνώσεις, αντιλήψεις, ικανότητες και εμπειρίες των μαθητών προάγοντας τη διερευνητική μάθηση και την καθοδηγούμενη ανακάλυψη με τη δομή: παράθεση ερωτημάτων-υποθέσεων, διερεύνηση, σχεδιασμός λύσης – μοντελοποίηση, υλοποίηση – ανάπτυξη, επικοινωνία – συνεργασία, ανάδραση – ολοκλήρωση. Δίνει ευκαιρία συνεργατικής μάθησης. Σε ένα εκπαιδευτικό σενάριο ο εκπαιδευτικός διευκολύνει και καθοδηγεί τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική τεχνολογία για να αντλήσουν πληροφορίες και να τις επεξεργαστούν, διεγείρει το ενδιαφέρον για το μαθησιακό υλικό, τους εξοικειώνει με στρατηγικές επεξεργασίας πληροφοριών ή επιλύσεως προβλημάτων, τους μαθαίνει να μάθουν πώς να μαθαίνουν, επειδή η μάθηση είναι πιο αποτελεσματική όταν οι μαθητές μπορούν να ανακαλύψουν και να διερευνήσουν τις πληροφορίες μόνοι τους (Μητροπούλου, 2007: 60-61).

Κατά την Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (2011: 60-61) τα Εκπαιδευτικά Σενάρια προϋποθέτοντας την πεποίθηση ότι η γνώση είναι κατασκευή του υποκειμένου της και όχι έξωθεν μεταβιβάσιμη, μπορούν να προσαρμόζονται στις κατά περίπτωση συνθήκες διδασκαλίας και περιβάλλοντα μάθησης, τα θέματά τους συνδέονται με τη ζωή των μαθητών, ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, αποτελούν δομημένες, διαδοχικές και αναλυτικά περιγραφόμενες δραστηριότητες που υπηρετούν στοχοθεσία. Επειδή εμπλέκουν ενεργά τους μαθητές, ενισχύουν ιδιαίτερα τους αδύναμους, παρέχουν κίνητρα μάθησης και εξοικείωση με την ανακαλυπτική μάθηση, αναπτύσσουν συνεργατικές δεξιότητες, καλλιεργούν μεταγνώσεις.

Ένα από τα εκπαιδευτικά σενάρια διαθεματικότητας το οποίο από το 2011 εφαρμόζεται στην τάξη με αποτελεσματικότητα αναφορικά με τις αναμενόμενες προσδοκίες σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς σκοπούς των ΔΕΠΠΣ (2003) και ΠΣ (2011) αφενός ως προς τα γνωστικά αντικείμενα (Θρησκευτικών, Ιστορίας κ.α. βλ. *Επέκταση*), και αφετέρου ως προς τις ΤΠΕ παρατίθεται παρακάτω. Θέμα του ο Ναός Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως ως θέμα με διαθεματική προσβασιμότητα. Μνημείο σήμερα που εξετάζεται ως έργο τέχνης που εκφράζει πολιτιστικές αξίες, ιδέες και θρησκευτικά πιστεύω κι όπου συνδέονται η θρησκεία, η ιστορία, ο πολιτισμός, επειδή η ιστορική περιγραφή των μνημείων μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης του μαθητή (Μητροπούλου, 2007: 78, 81).

B. Εκπαιδευτικό Σενάριο Τίτλος: «Αγία Σοφία: ένα θαύμα τέχνης»

Εμπλεκόμενες έννοιες: Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης, πολυμέσα, πολυμεσική παρουσίαση, λογισμικό παρουσιάσεων, προσομοιώσεις, πηγές στο διαδίκτυο

Εκτιμώμενη διάρκεια: 6 ώρες με επέκταση

B. 1. Γενική Περιγραφή Σεναρίου

Σκοπός του προτεινόμενου διαθεματικού εκπαιδευτικού σεναρίου είναι η δημιουργία παρουσιάσεων από τα παιδιά για την Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως. Με κατευθυνόμενη ιστοεξερεύνηση δοσμένη σε Φύλλα Εργασίας ανά ομάδα εργασίας παιδιών και αξιοποιώντας τις λειτουργίες λογισμικών παρουσιάσεων power point ή monie maker να αναπτύξουν τεχνικές και γνωστικές ικανότητες, να συνεργαστούν, να διερευνήσουν το υπό μελέτη αντικείμενο, να σχεδιάσουν, να αναπτύξουν και να παρουσιάσουν στην τάξη όλες οι ομάδες την εργασία τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Σύμφωνα και με προσδοκώμενους σκοπούς ορισμένους στα Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (2003) και Προγράμματα Σπουδών (2011) που αφορούν τις συγκεκριμένες γνωστικές Ενότητες Θρησκευτικών και Ιστορίας όπως και γενικότερους σκοπούς άλλων μαθημάτων που εμπλέκονται, μετά την ολοκλήρωση του εκπαιδευτικού σεναρίου οι μαθητές πρέπει να είναι ικανοί (γνωστικά, συναισθηματικά, κοινωνικά):

- να γνωρίζουν στοιχεία Ορθόδοξου Χριστιανικού ναού (αρχιτεκτονική, διακόσμηση, τοιχογραφία)
- να γνωρίζουν το ιστορικό πλαίσιο ανέγερσης του ναού της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινούπολης
- να διακρίνουν διάφορα είδη χριστιανικής τέχνης
- να χρησιμοποιούν σωστούς όρους για την ναοδομία και την διακόσμηση ενός ναού
- να γνωρίζουν σύμβολα της θρησκευτικής πίστης στους Ναούς
- να μάθουν να ερευνούν τα γεγονότα εντός της ιστορικής και κοινωνικής τους συνάφειας
- να μάθουν να επεξεργάζονται καλλιτεχνικές δημιουργίες που συνδέονται με τα θρησκευτικά θέματα
- να κατανοήσουν την θρησκευτική, ιστορική, πολιτισμική, αρχιτεκτονική αξία, του Ναού της Αγίας Σοφίας
- να καλλιεργήσουν τις ικανότητές τους για εύρεση, επεξεργασία και παρουσίαση με δημιουργική έκφραση πληροφοριών, ομαδοσυνεργατικά
- να μάθουν να αναλαμβάνουν και να διεκπεραιώνουν ευθύνες ως μέλη της ομάδας
- να γνωρίσουν και να ασκηθούν σε δυνατότητες πληροφώρας και παρουσίασης μέσω H/Y
- να μαθαίνουν μέσα από παιχνίδια (Hot potatoes)
- να αναπτύσσουν στάσεις σεβασμού προς τα μνημεία
- να ευαισθητοποιούνται προς την ανάγκη προστασίας και διατήρησης των μνημείων
- να αναπτύξουν κριτική σκέψη και στάση σεβασμού προς τους αναγκαίους για τους ανθρώπους χώρους θρησκευτικών εκφράσεων που αναδύουν αναφορά τους προς τον Θεό

Εκτίμηση των γνωστικών δυσκολιών

Κανονικά οι μαθητές γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των λογισμικών παρουσιάσεων και έχουν μια πρώτη προηγούμενη εξοικείωση με τρόπους αναζήτησης υλικού σε πηγές στο διαδίκτυο. Εάν κάποιοι υστερούν εντάσσονται σε ομάδες που διαθέτουν σχετική εξοικείωση. Στους σκοπούς του εκπαιδευτικού σεναρίου είναι και να εξασκήσει τα παιδιά στις λειτουργίες αναζήτησης, αξιολόγησης πληροφοριών και πολυμεσικής παρουσίασης ώστε καθοδηγούνται και ως προς αυτό. Προϋπόθεση θεωρείται και η πρότερη εξάσκηση ομαδοσυνεργατικής εργασίας και μάθησης εάν όμως δεν υπάρχει, μέσω του εκπαιδευτικού λογισμικού μπορεί και χωρίς πρότερη εμπειρία να λειτουργήσει και προς τους αναμενόμενους σκοπούς του αντικειμένου και προς μια αποτελεσματική βίωση της ομαδοσυνεργατικής μάθησης.

Παιδαγωγική-Διδακτική προσέγγιση

Στο εκπαιδευτικό σενάριο όλες οι δραστηριότητες δομούνται στην ανακαλυπτική μάθηση μέσω διερεύνησης των πηγών αναζήτησης υλικού και των μέσων παρουσίασής του.

Τα παιδιά καθοδηγούνται να συνεργάζονται σε ομάδες όπου αυτενεργούν, ρυθμίζουν τον ρόλο καθενός και μαθαίνει ο καθένας από κάθε τι που έχει αυξημένες ικανότητες ο άλλος.

Κατά τη διάρκεια της δουλειάς ο εκπαιδευτικός έχει την εποπτεία των παιδιών και των δραστηριοτήτων, συντονίζει τις ενέργειες όπου χρειαστεί, διευκολύνει στις λειτουργίες των πολυμεσικών εργαλείων και ανατροφοδοτεί τις ομάδες.

Μέσα:

Ένας H/Y σε κάθε ομάδα εργασίας μαθητών, λογισμικό παρουσιάσεων, διαδίκτυο, εκτυπωτής για τα Φύλλα Εργασίας.

Πορεία εκπαιδευτικού σεναρίου

1. Εισαγωγή

Με μια απλή παρουσίαση σε power point συνδέουμε τη γνώση, συνδυάζοντας Ενότητες μαθήματος Ιστορίας με Ενότητες μαθήματος Θρησκευτικών που έχουν αναφορά στην Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως. Πληροφορούνται με τον τρόπο αυτόν τα παιδιά για το θέμα ενασχόλησης, συνδέουν τη γνώση από θρησκευτική και ιστορική εστίαση, μαθαίνουν ότι

μπορούν και οι ίδιοι με παρόμοιο τρόπο, με ηλεκτρονικό, να φτιάξουν τη δική τους ανατιθέμενη παρουσίαση σε λίγο. Στη διαμόρφωση της παρουσίασης αυτής, όπως και της επόμενης, προσπαθούμε, σε αντιστοιχία με τις αρχές ενός εκπαιδευτικού λογισμικού που θεωρούνται η ευχρηστία, η επικοινωνία, η ανατροφοδότηση, η αλληλεπίδραση (Μητροπούλου, 2007: 46), να διέπεται από αυτές.

2. Πληροφόρηση & Προσδιορισμός θεματικών υποενοτήτων

Μέσω ενός λογισμικού παρουσίασης πληροφορούνται τα παιδιά μέσω εικόνων σχετικά για εξωτερικά και εσωτερικά στοιχεία με τα σημερινά δεδομένα γύρω από τον διασωζόμενο Ναό. Επίσης με νύξεις σε θεματικές ερωτήσεις των Φύλλων Εργασίας προκαλείται το παιδί να θελήσει να αναζητήσει αναλυτικότερες γνώσεις σε θέματα αναφορικά με υποενοτήτες που αφορούν τον Ναό, στις οποίες ανατίθεται στην ομάδα του σε λίγο να διερευνήσει. Προσδιορίζονται ακόμη, οι θεματικές υποενοτήτες στις οποίες καλείται να επεξεργαστεί και να παρουσιάσει κάθε ομάδα εργασίας.

3. Εργασίες στις ομάδες μαθητών

Μοιράζονται στις ομάδες εργασίας μαθητών το Φύλλο Εργασίας κάθε ομάδας με τα υπο-θέματα μελέτης και παρουσίασης.

Με το 1^ο Φύλλο Εργασίας δίνεται η δυνατότητα να μελετηθεί η διαδικασία της ανέγερσης του Ναού της Αγίας Σοφίας, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου Ναού αλλά και τα στοιχεία ναοδομίας και διακόσμησης ενός Ορθόδοξου χριστιανικού ναού. Επίσης γίνεται προσπάθεια να συνδεθούν ευρήματα αρχαιολογικής ανακάλυψης στον Ναό με την ιστορία του, για να σκεφτούν τα παιδιά τι μπορεί να συμβάλει στην σύνθεση των ιστορικών θεμάτων.

Με το 2^ο Φύλλο Εργασίας δίνεται η δυνατότητα να μελετηθούν τα εναπομείναντα ή αναδυόμενα από επιστήμονες σήμερα ορθόδοξα σύμβολα και ψηφιδωτά που βρίσκονται στον Ναό, σύμβολα ενός ορθόδοξου ναού μέσω των οποίων ασκούνται σε μάθηση στοιχείων εικονογραφίας και ψηφιδωτών δημιουργιών. Με αφορμή τον εικονογραφικό τύπο της *Λέσης* που υπάρχει στην Αγία Σοφία σήμερα, μελετούν και στοιχεία ερμηνείας της ορθόδοξης εικονογραφίας και εικονογραφικών θεμάτων. Δίνεται και νύξη για συζήτηση και συμπερίληψη στην εργασία της αφαίρεσης δημιουργημάτων μνημειακών.

Με το 3^ο Φύλλο Εργασίας δίνεται η δυνατότητα να μελετηθεί η διαχρονική πορεία του Ναού. Αναφέρεται και αίτημα επαναλειτουργίας του ως ορθόδοξου Ναού, ως ενημέρωση και σκέψη πάνω σε σκεπτικό δικαιωμάτων θρησκείας που μπορούν να παρουσιαστούν προτάσεις για την αξιοποίηση του μνημείου και θέσεις για το θέμα του δικαιώματος λειτουργίας του.

Με το 4^ο Φύλλο Εργασίας δίνεται η δυνατότητα να μελετηθούν ιστορικά στοιχεία και παραδόσεις-θρύλοι για την ημέρα της Άλωσης στον Ναό, όπως και για μετά την Άλωση, και ζητείται προσπάθεια συνδυασμού ιστορικών γεγονότων ή θρύλων με την υπόγεια στοά-κρύπτη που ανακαλύφθηκε κάτω από τον Ναό.

4. Παρουσιάσεις των ομάδων

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δουλειά της στην τάξη. Ακολουθεί συζήτηση σχετικά με τα θέματα εργασίας και παρουσίασης, συμπεράσματα από τη δουλειά και προτάσεις βελτίωσης των παρουσιάσεων.

5. Βράβευση

Μετά τις παρουσιάσεις των ομάδων βραβεύουμε τις προσπάθειες μεταβαίνοντας στον ιστότοπο www.360tr.com για να περιηγηθούν στον Ναό της Αγίας Σοφίας οι ομάδες των παιδιών με μια virtual περιήγηση στην Αγία Σοφία με πορεία διαδρομής που καθορίζεται από τα ίδια τα παιδιά-περιηγητές.

6. Παιχνίδι -Αξιολόγηση

Σε περιβάλλον hot potatoes αξιολογούμε μέσω παιχνιδιού την αποτελεσματικότητα εφαρμογής του σεναρίου αναφορικά με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα ιδιαίτερα στον γνωστικό τομέα. Αξιολόγηση αναφορικά με τα συναισθηματικά, κοινωνικά αποτελέσματα και τα αποτελέσματα που αφορούν τους σκοπούς εξοικείωσης με δυνατότητες των ΤΠΕ μπορεί να γίνει με παρατήρηση της συνεργατικότητας των ομάδων εργασίας στην ομάδα τους και μέσω των παρουσιάσεών τους.

7. Επέκταση

Επειδή το θέμα ευνοεί τη διαθεματικότητα μπορεί να επεκταθεί σε όλα τα μαθησιακά αντικείμενα. Στη Γλώσσα μπορεί να αξιοποιηθεί λογοτεχνικό και ποιητικό υλικό για το θέμα, στα Εικαστικά μπορούν να γίνουν δημιουργίες εικαστικές και μέσω ηλεκτρονικών προγραμμάτων όπως το Natural art, και απτά με υλικά και σχέδια για ψηφιδωτά. Στη Γεωγραφία μέσω της εφαρμογής Google Earth να προσδιοριστεί η περιοχή, στην Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή με το θέμα 'θρησκεία'...

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1^η

Φύλλο εργασίας 1^ο:

1. Προσπαθήστε η Ομάδα σας να αναζητήσετε την ιστορική παράδοση για το Σχέδιο του Ναού της Αγίας Σοφίας και να την παρουσιάσετε.

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

http://miraclesofagiasofia.blogspot.gr/p/blog-page_9926.html

http://greekworldhistory.blogspot.gr/2013/02/blog-post_20.html

2. Μαζί παρουσιάστε ιστορικά στοιχεία για το κτίσιμο της Αγίας Σοφίας (αρχιτέκτονες, διάρκεια, υλικά, διακόσμηση, παραδόσεις).

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1_\(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7\)](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1_(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7))

<http://lyk-esp-tripol.ark.sch.gr/site/project.pdf>

3. Προσπαθήστε να αναζητήσετε διατηρητέα στοιχεία του Ναού από αρχική του μορφή σήμερα. Περιγράψτε έτσι όσο καλύτερα μπορείτε τον Ναό στην ιστορία του μέσα στο χρόνο (αρχικά, άλωση, σήμερα).

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

www.matia.gr

YouTube. ertmultimedia. Μηχανή του Χρόνου

- Μπορείτε να αντιγράψετε τις σελίδες και να τις επικολλήσετε στην μπάρα της Διεύθυνσης Αναζήτησης
- Μπορείτε επίσης να κάνεις δεξί κλικ και να πατήσετε το “Άνοιγμα Υπερσύνδεσης”
- Μπορείτε να αναζητήσετε τις συντομεύσεις ιστοσελίδων στο φάκελο της Ομάδας σας και να τις ανοίξετε με κλικ
- Αν θέλετε να εργαστείτε χωρίς internet-διαδίκτυο, μπορείτε να τις αναζητήσετε στον ίδιο φάκελο αποθηκευμένες
- Μπορείτε και να τις εκτυπώσετε

Προσπαθήστε να αναζητήσετε με την Ομάδα τα θέματα.

Συνθέστε μια παρουσίαση σε power point ή movie maker ή με άλλο μέσο ηλεκτρονικής παρουσίασης με τα παραπάνω θέματα, επικεντρώνοντας κυρίως σε στοιχεία σχετικά της αρχικής κατάστασης του Ναού.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην Παρουσίαση φωτογραφίες και εικόνες από τον e-Φάκελο της Ομάδας και σχετικά ποιήματα, τραγούδια, μουσική, εικαστικά σας έργα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2^η

Φύλλο εργασίας 2^ο:

1. Κατά την Άλωση αφαιρέθηκαν τα στοιχεία που απέπνεαν χριστιανισμό στο χώρο της Αγίας Σοφίας.

Συζήτησε με την ομάδα σου για τη θέση που παίρνετε σε σχέση με την αφαίρεση μνημείων ενός πολιτισμού. Στην παρουσίασή σας μπορείτε να συμπεριλάβετε και τη θέση σας απέναντι στο σεβασμό των μνημείων άλλων πολιτισμών.

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

<http://www.hellenica.de/Griechenland/Byzanz/GR/AgiaSofiaKonstantinoupoli.html>

http://greekworldhistory.blogspot.gr/2013/02/blog-post_17.html

2. Προσπαθήστε να παρουσιάσετε ακόμα την ιστορία διατήρησης των στοιχείων αυτών (ποια ήταν η τύχη τους κατά την Άλωση, μετά την Άλωση, μετά το 1934).

Ιστοσελίδα που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1_\(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7\)](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1_(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7))

3. Αναζητήστε τα στοιχεία διακόσμησης ενός ορθόδοξου χριστιανικού ναού που ως σήμερα υπάρχουν στον ναό της Αγίας Σοφίας (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, σύμβολα) και παρουσιάστε τα.

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

http://greekworldhistory.blogspot.gr/2013/02/blog-post_20.html

http://miraclesofagiasofia.blogspot.gr/p/blog-page_9926.html

4. «Δέησις» ονομάζεται μία από τις ελάχιστες ψηφιδωτές τοιχογραφίες που έχουν σήμερα απομείνει στην Αγία Σοφία.

Στην ορθόδοξη εικονογραφία υπάρχουν κάποια ιδιαίτερα στοιχεία για κάθε τύπο των εικονιζόμενων προσώπων μιας εικόνας.

Μπορείτε να βρείτε εικονογραφικά στοιχεία για τον τύπο της εικόνας «Δέηση» και να τα εντάξετε στην παρουσίαση;

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

www.buzarticon.gr/el/ergastirio/byzantine-art

www.i-m-patron.gr/i-m-patron-org.gr/lyxnos/bookw/byz_filosof

- Μπορείτε να αντιγράψετε τις σελίδες και να τις επικολλήσετε στην μπάρα της Διεύθυνσης Αναζήτησης
- Μπορείτε επίσης να κάνεις δεξί κλικ και να πατήσετε το “Άνοιγμα Υπερσύνδεσης”
- Μπορείτε να αναζητήσετε τις συντομεύσεις ιστοσελίδων στο φάκελο της Ομάδας σας και να τις ανοίξετε με κλικ
- Αν θέλετε να εργαστείτε χωρίς internet-διαδίκτυο, μπορείτε να τις αναζητήσετε στον ίδιο φάκελο αποθηκευμένες
- Μπορείτε και να τις εκτυπώσετε

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3^η

Φύλλο εργασίας 3^ο:

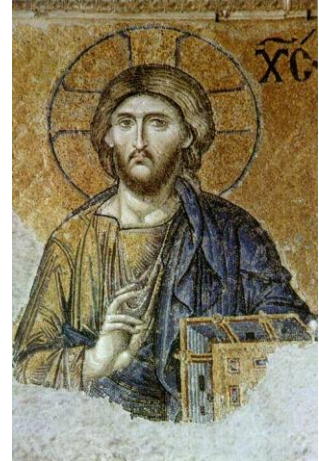
1. Προσπαθήστε να παρουσιάσετε την ιστορία της Αγίας Σοφίας στον χρόνο περιλαμβάνοντας τα παρακάτω στοιχεία:

- Η Αγία Σοφία λειτουργούσε σχεδόν χίλια χρόνια ως Ορθόδοξος χριστιανικός ναός.
- Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης μετατράπηκε σε τζαμί δηλαδή σε μουσουλμανικό ναό.
- Από το 1934 μετά την παρέμβαση Αμερικανών αρχαιολόγων λειτουργεί ως μουσείο.

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

www.tovima.gr/world/article/aid=602444

www.dogma.gr/default.php?pname=Article&art_id=2886&catid

2. Προσπαθήστε να συμπεριλάβετε στην παρουσίασή σας και σημερινές προσπάθειες συντήρησης και αποκατάστασης αλλά και σημερινές χρήσεις της που δεν ταιριάζουν με την ιστορία του μνημείου.

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

www.tovima.gr/world/article/aid=602444

agiotokos-kappadokia.gr/to-2014

3. Ελληνοαμερικανός πρώην Γερουσιαστής των Η.Π.Α., ο Κρις Σπύρου έχει κάνει προσπάθειες να επιτραπεί στους Ορθοδόξους να λειτουργούν ως Ναό την Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης.

Ιστοσελίδες που μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες είναι:

<http://douridasliterature.com/spyrou.htm>

<http://www.facebook.com/group.php?gid=177676541083&v=photos&so=15>

<http://www.greeknewsonline.com/?p=5021>

4. Προσπαθήστε να συμπεριλάβετε στην παρουσίαση και δικές σας προτάσεις για την αξιοποίηση του μνημείου σήμερα μαζί την άποψή σας για το θέμα του δικαιώματος της λειτουργίας ενός χώρου λατρείας.

- Μπορείτε να αντιγράψετε τις σελίδες και να τις επικολλήσετε στην μπάρα της Διεύθυνσης Αναζήτησης.
- Μπορείτε επίσης να κάνεις δεξί κλικ και να πατήσετε το “Άνοιγμα Υπερσύνδεσης”.
- Μπορείτε να αναζητήσετε τις συντομεύσεις ιστοσελίδων στο φάκελο της Ομάδας σας και να τις ανοίξετε με κλικ.
- Αν θέλετε να εργαστείτε χωρίς internet-διαδίκτυο, μπορείτε να τις αναζητήσετε στον ίδιο φάκελο αποθηκευμένες.
- Μπορείτε και να τις εκτυπώσετε.

B.2. Συμπεράσματα

Από την πιλοτική εφαρμογή του Εκπαιδευτικού σεναρίου 'Αγία Σοφία, ένα θαύμα τέχνης' διαπιστώθηκε ότι αναφορικά με τη αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη, μπορούν να χρησιμοποιούνται ως εργαλεία παραγωγής και παρουσίασης εκπαιδευτικού υλικού, ως εργαλεία ανάπτυξης δεξιοτήτων, ως εργαλεία μέσω των οποίων ο μαθητής μαθαίνει πώς να σκέφτεται, ως εργαλεία επεξεργασίας, ανάλυσης παρουσίας δεδομένων έρευνας μαθητών, ως πηγή πληροφόρησης· διαπιστώθηκε ότι μπορούν να υποστηρίξουν δεξιότητες διερεύνησης, αναζήτησης, ανακάλυψης, συνεργασίας, επικοινωνίας, διαπραγμάτευσης (Βασιλόπουλος, 2008: 92-93, Μητροπούλου, 2008: 93-115).

Διαπιστώθηκε αναφορικά με τον *σχεδιασμό* ενός εκπαιδευτικού σεναρίου, ότι διευκολύνει τον εκπαιδευτικό να προβαίνει στις πιο αποτελεσματικές ενέργειες που θα βοηθήσουν το μαθητή να αναπτύξει ικανότητες-δεξιότητες στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και στο λιγότερο χρόνο, άρα αποτελεί αναγκαίο και συστατικό στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Βασιλόπουλος, 121-122). Σχεδιασμό οπωσδήποτε με ευκαμψία-προσαρμοστικότητα και επιστημονική εγκυρότητα, που υποστηρίζει τη συνεργατική διαλογική διαδικασία, την αυτενέργεια του κάθε μαθητή, που δίνει πρωταγωνιστικό ρόλο στον μαθητή και στον εκπαιδευτικό την κύρια ευθύνη της επιτυχίας (ο.π.: 123, 127).

Στο απλό λογισμικό που υποστήριζε το σενάριο, το οποίο σχεδιάστηκε με βάση τις εποικοδομητικές θεωρίες, κατεύθυνε την σκέψη των παιδιών ώστε να δομήσουν πιο σύνθετες έννοιες, ως ενεργητικοί αναζητητές πληροφοριών, τήρησε τις αρχές σχεδιασμού ενός εκπαιδευτικού λογισμικού –να διασφαλίζει ευχρηστία, επικοινωνία, ανατροφοδότηση, αλληλεπίδραση-, (Μητροπούλου, 2008: 93-117), φάνηκε τα παιδιά και να αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον του Η/Υ, και να διερευνούν μέσω αυτού και να αλληλεπιδρούν με συμμαθητές και να μαθαίνουν. Μέσω στρατηγικών αναπαράστασης της πληροφορίας και υποστήριξης της αλληλεπίδρασης που παρείχε το σενάριο φάνηκε να πραγματοποιούνται πιο αποτελεσματικά οι διδακτικές δραστηριότητες (Μητροπούλου, 2008: 130).

Ένα εκπαιδευτικό σενάριο στα Θρησκευτικά ή σε άλλο μάθημα μπορεί να προσφέρει ένα αλληλεπιδραστικό, πλούσιο και ελκυστικό περιβάλλον, με έμφαση στην ανακαλυπτική, διερευνητική, ενεργητική και συνεργατική κατάκτηση της γνώσης (Βασιλόπουλος, 2008: 177-181), να ανοίξει νέες προοπτικές και δυνατότητες (Μητροπούλου, 2008: 63), να χρησιμοποιήσει τον Η/Υ ως εργαλείο για αποτελεσματική διαδικασία μάθησης.

Ευχαριστίες

Αισθάνομαι την υποχρέωση να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην Καθηγήτρια κ. Β. Μητροπούλου, διότι με τη δική της επιβεβαίωση και παρακίνηση κάνω αυτή τη δημοσίευση.

B3. Βιβλιογραφικές Αναφορές

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (2011). «Καινοτομίες του Νέου Προγράμματος Σπουδών για τη Γλώσσα-Λογοτεχνία». Ανακοίνωση στην Ημερίδα «Το Νέο Σχολικό Πρόγραμμα Σπουδών και η Πιλοτική Εφαρμογή του». Αθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2011.

Βασιλόπουλος, Χ. (2008). *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

ΔΕΠΠΣ & ΑΠΣ (2003). *Διαθεματικό ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών & Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών*. Τόμοι Α' & Β'. Φ.Ε.Κ. τεύχος Β' αρ. φύλλου 303/13-03-03. ΥΠΕΠΘ – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Εκπαιδευτικά Σενάκια (2011). <http://b-epipedo2.cti.gr>

Μητροπούλου, Β. (2007). *Νέες Τεχνολογίες και Θρησκευτική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Μητροπούλου, Β. (2008). *Το Εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Μπάλκιζας, Ν. (2008). *Σχεδιασμός Σεναρίων κατά Γνωστικό Αντικείμενο*. Σε: <http://users.sch.gr/nikbalki>.

Οδηγός εκπαιδευτικού στα Θρησκευτικά. (2011). *Οδηγός Εκπαιδευτικού στα Θρησκευτικά Δημοτικού – Γυμνασίου*. «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών, στους Άξονες Προτεραιότητας 1,2,3, -Οριζόντια Πράξη». Αθήνα: Υπουργείο Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Πρόγραμμα Σπουδών Θρησκευτικών. (2011). *Νέο Σχολείο. Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά Δημοτικού - Γυμνασίου. Φάκελος επιμόρφωσης εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Υπουργείο Παιδείας και Διά Βίου Μάθησης.

www.360tr.com : Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως σε εικονική πραγματικότητα.